

सर्वांगिण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा द्वारा संचलित
अनुदानित आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदिया या
आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. अपिल २०१९/प्र.क्र.२३४/का.११
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक:- १२ जून, २०२३

वाचा :

- १) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे क्र. अनुआशा-२०१८/प्र.क्र.१६६/का-७(३)/५९००, दि. ०४.१०.२०१९ रोजीचे आदेश.
- २) सचिव सर्वांगिण शिक्षण संस्था साकोली, ता. साकोली, जि. भंडारा यांचे दिनांक ०२.११.२०१९ रोजीचे अपिल.
- ३) मा. मंत्री महोदयांचे आदेश दिनांक १९.०५.२०२१
- ४) शासनपत्र क्र.अपिल.२०१९/प्र.क्र.२३४/का.११, दिनांक ०८.०६.२०२१
- ५) सचिव सर्वांगिण शिक्षण संस्था साकोली, ता. साकोली, जि. भंडारा यांचा दिनांक ०५.०७.२०२१ रोजीचा पुनर्विलोकन अर्ज.
- ६) शासनपत्र क्र.अपील.२०१९/प्र.क्र.२३४/का.११, दि. २८.०६.२०२२
- ७) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे पत्र क्र.अनुआशा.२०१८/प्र.क्र.११६/ का.७(४)/२८३८, दि.२१.०४.२०२३.

प्रस्तावना-

प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्र., देवरी अंतर्गत जय सेवा बहु शिक्षण संस्था, धोबीसराड, ता. देवरी, जि. गोंदिया संचलित बिरसा मुंडा आदिवासी आश्रमशाळा, कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदिया ही मान्यता रद्द झालेली अनुदानित आश्रमशाळा दिनांक २३.०५.२०१० च्या शासन निर्णयान्वये सर्वांगिण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा या संस्थेला सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षापासून हस्तांतरीत करून चालविण्यास मान्यता देण्यात आली होती.

२. प्रकल्प अधिकारी, ए.आ.वि.प्र. देवरी अंतर्गत सर्वांगिण शिक्षण संस्था, साकोली जि. भंडारा संचलित बिरसा मुंडा आदिवासी आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदिया येथे कार्यरत असणारी आश्रमशाळा आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी दिनांक ०४.१०.२०१९ च्या आदेशान्वये या आश्रमशाळेमध्ये मानकानुसार विद्यार्थी संख्या नाही, आश्रमशाळेमध्ये भौतिक सोयी-सुविधा नाहीत. आश्रमशाळेस सुधारण्याची पुरेशी संधी देऊन देखिल संस्थेने त्रुटीची पुर्तता केलेली नाही इ. कारणास्तव सदर आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द केली.

३. आयुक्तांनी दिलेल्या आदेशाविरुद्ध संस्थेच्या सचिवांनी दिनांक ०२.११.२०१९ रोजी तत्कालीन मंत्री, आदिवासी विकास महोदय यांचेकडे अपिल दाखल केले. सदर अपिलाच्या अनुषंगाने दिनांक ०८.०४.२०२१ रोजी सुनावणी घेऊन सुनावणी दरम्यान सर्व संबंधितांचे म्हणणे ऐकून घेतल्यानंतर तत्कालीन मा. मंत्री महोदयांनी दिनांक १९.०५.२०२१ रोजीच्या आदेशान्वये सदर आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करण्याचा आयुक्त, आदिवासी विकास यांचा दिनांक ०४.१०.२०१९ रोजीचा आदेश कायम ठेवण्यात आला.

४. तत्कालीन मा. मंत्री, आदिवासी विकास महोदयांनी पारित केलेल्या आदेशाचा पुनर्विचार करण्याबाबत संस्थेच्यावतीने पुनर्विलोकन अर्ज सादर करण्यात आला. सदर पुनर्विलोकन अर्जाद्वारे संस्थेने

आश्रमशाळा कोसबी वरुन २ कि.मी. अंतरावर गडेगाव येथे स्थलांतरीत करण्याबाबतचा अर्ज तत्कालीन मा. मंत्री महोदयांना सादर केला होता.

५. तत्कालीन मा. मंत्री महोदयांनी सदर अर्जावर सुनावणी घेऊन “अनुदानित आश्रमशाळा कोसबी येथे भौतीक सोयी-सुविधांचा अभाव आहे. सन २०१२-१३ पासून विद्यार्थी संख्या सातत्याने कमी होत आहे. संस्थेची आश्रमशाळा सुरुळीत चालविण्याची तयारी आहे. मात्र त्यांना त्रुटी दूर करण्याची संधी मिळालेली नाही. कोसबी हे नक्षलग्रस्त व अतिसंवेदनशील क्षेत्रात असल्याने त्या ठिकाणी आश्रमशाळा चालविण्यास संस्थेस अडचणी येत आहेत. आदिवासी विद्यार्थ्यांचे हित विचारात घेता सर्वांगीण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा संचलित बिरसा मुंडा आदिवासी आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदीया या आश्रमशाळेस त्रुटी दूर करण्यासाठी एक संधी देणे आवश्यक आहे. सबब संस्थेच्या विनंतीनुसार सर्वांगीण शिक्षण संस्था साकोली, जि. भंडारा संचलित बिरसा मुंडा आदिवासी आश्रमशाळा कोसबी, येथुन मौजे गडेगाव ता. देवरी, जि. गोंदीया या ठिकाणी पुर्वत सुरु ठेवण्यास मान्यता देण्यात येत आहे याप्रमाणे दिनांक २८.०६.२०२२ रोजी आदेश पारित केले.

६. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी, जि. गोंदीया यांनी सहायक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण), ए.आ.वि.प्र., देवरी यांनी बिरसा मुंडा अनुदानित आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी येथे दिलेल्या भेटीचा अहवाल त्यांच्या दिनांक २८.०३.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये खालीलप्रमाणे अभिप्राय नमूद करुन शासनास सादर केला.

“ बिरसा मुंडा अनुदानित आश्रमशाळा कोसबी येथे विद्यार्थी करीता आवश्यक सोयी-सुविधा आढळुन आलेले नाही, आश्रमशाळेत विद्यार्थी अथवा शिक्षक कर्मचारी रुजू नाहीत. पाण्याची सुविधा- बोरवेल करण्यात आलेले आहे परंतु नळ फिटिंग नाही. नादुरुस्त इमारतीची डागडुजी व दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे.”

७. दरम्यान सर्वांगीण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा यांचेविरुद्ध प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी अपर आयुक्त, नागपूर व प्रकल्प अधिकारी, देवरी यांचे कार्यालयाकडून प्राप्त झालेला अहवाल दिनांक २१.०४.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये खालीलप्रमाणे अभिप्राय नमूद करुन सादर केला.

१. अनुदानित आश्रमशाळा, कोसबी येथील मौजे गडेगाव देवरी येथे स्थानांतरीत केलेली आश्रमशाळा सुरु केलेली नाही.
२. शाळा सुरु करण्यासाठी स्वतःच्या मालकीची जागा उपलब्ध नाही.
३. आश्रमशाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना देय असलेल्या सोयी-सुविधा उपलब्ध नाहीत.
४. मानकानुसार विद्यार्थी संख्या नाही.
५. दरवर्षी शाळेची विद्यार्थी संख्या कमी होत असून शाळेत घडलेला अनुचित प्रकार यामुळे आश्रमशाळेत पुनश्च विद्यार्थी उपलब्ध होतील अशी शक्यता नाही.
६. त्यामुळे सदर शाळा पुन्हा सुरु करण्यास मान्यता देणे योग्य नाही.

८. प्रकल्प कार्यालय, देवरी व अपर आयुक्त कार्यालय, नागपूर येथील अधिकाऱ्यांनी शाळेला दिलेल्या स्थळभेटी दरम्यान मुलभूत भौतिक सोयी-सुविधामध्ये त्रुटी असल्याचे आढळुन आले आहे. तसेच शासनाकडून संस्थेला वारंवार सूचना देऊन देखिल संस्थेने भौतीक सोयी-सुविधाबाबतच्या त्रुटीची पूर्तता केलेली नाही. तसेच

शाळेमध्ये घडलेल्या घटनेवरून शाळा विद्यार्थीनींच्या सुरक्षितेबाबत व शैक्षणिक हिताबाबत उदासिन असल्याचे दिसून आली.

शासन निर्णय:-

सर्वांगण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा व्दारा संचलित अनुदानि आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदिया या शाळेस शासनाकडून वारंवार सूचना देऊन देखिल संस्थेने भौतीक सोयी-सुविधाबाबतच्या त्रुटींची पूर्तता केलेली नाही. तसेच शाळेमध्ये घडलेल्या घटनेवरून शाळा विद्यार्थीनींच्या सुरक्षितेबाबत व शैक्षणिक हिताबाबत उदासिन असल्याचे दिसून आल्याने सर्वांगण शिक्षण संस्था, साकोली, जि. भंडारा व्दारा संचलित अनुदानित आश्रमशाळा कोसबी, ता. देवरी, जि. गोंदिया शाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करण्यात येत आहे. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी यानुषंगाने आवश्यक कार्यवाही तात्काळ करावी.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०६१२१६४१३०९५२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उदय ग. गवस)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति-

१. मा. मंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
२. अपर मुख्य सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
३. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
४. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर
५. जिल्हाधिकारी, गोंदिया.
६. शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी.
८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, गोंदिया
९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, गोंदिया
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई/ नागपुर.
११. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/ २, मुंबई / नागपुर.
१२. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक), देवरी
१३. विभागीय सह संचालक (शिक्षण), नागपूर
१४. निवड नस्ती (का.११).